

Erdei tüzek keletkezésének megakadályozása

Írta: Kőfalusi Győző, ny. kir. főerdőmérnök.

A napilapokban úgyszólván mint napi eseményeket emlegetik a gyakori erdei tüzeket, melyek hol nálunk, hol pedig külföldön pusztítják a drága erdőket. Az emberi rosszakarat és megfontolatlanság egy-egy tervszerűen, avagy könnyelműen előidézett tűzzel nemcsak mérhetetlen anyagi kárt okoz az erdő birtokosának, hanem belekényszeríti az üzemterv változtatásával járó költséges munkába is.

Úgy vélem, hogy ezt a kérdést mindaddig napirenden kell tartanunk, míg nem sikerül a legprecízebben megállapítani és kötelezővé tenni azokat a preventív intézkedéseket és óvó rendszabályokat, melyeknek alkalmazásával erdei tüzesetek keletkezését emberi elgondolás szerint lehetetlenné tettük.

Az erdő legveszedelmesebb ellensége maga az ember: falopásaival és rongálásaival, általa gerjesztett tűzével és egyéb pusztításaival. Amíg arra termelt személyzettel a legexponáltabb erdő is kifogástalanul megvédhető a falopásokkal szemben, addig az erdei tüzekkel szemben szinte tehetetlenül állunk.

Tüzet, különösen száraz, veszedelmet jelentő időben, bárki nesztelenül gyujthat. Mire az erdőőr azt észreveszi, a gyujtogató már árkon-bokron túl van. Szárazság idején egy égve eldobott gyufa tökéletesen elegendő hozzá. Az 1904. évben nagyon sok száz meg száz holdra kiterjedő erdei tűz volt a magyar-oláh közös határvonal mentén. A munkámnál segédkező emberek azt állították, hogy a legtöbb erdei tűz orvvadászok és orvhalászok vétkes könnyelműségének, valamint járó-kelő dohányzó egyének gondatlanságának eredménye. Ez utóbbiról meggyőződést óhajtván szerezni, az oltásra való előzetes előkészület után Bozovics környékén egy erdei tisztáson áthaladva, mielőtt a tisztásról az erdőbe betértem volna, egy égő gyufát eldobtam. A kísérlet várokozásra felül sikerült. Egy pillanat alatt lángba borult néhány négyzetméternyi terület és négyünknek erősen kellett dolgoznunk, hogy ebből a kísérletből nagyobb baj ne fejlődjék. Azóta kerületeimben soha senkinek erdei tüzelésre engedélyt nem adtam, sőt erdei munkásaimat is eltiltottam attól, hogy száraz időben szá-

badon tüzet rakjanak. Mert ahol nagy területen elszórva sok munkás dolgozik, nehéz az ellenőrzés és az ellenőrzés is rendesen azt igazolja, hogy a munkások csak akkor tartják be az előírt óvó rendszabályokat, ha azok betartására kíméletlen szigorúsággal reászoríttatnak. Szabad tüzelésnél csak a földbe mélyített, ezenfelül kövekkel vagy földdel körülbástyázott tűzhely nem jelenthet nagyobb veszedelmet, de csak akkor, ha a tűzhely állandó felügyelet alatt van és ha közeléből a száraz lombot és egyéb gyúlékony anyagokat eltávolítjuk. Az ügy közgazdasági jelentőségénél fogva semilyen rendszabálytól nem szabad visszariadnunk, melynek célja az erdei tüzek keletkezésének megelőzése.

Az erdei tüzek lehetőségének és gyakoriságának okát részben magának a birtokosnak erdejével szemben tanúsított közömösségében, részben az erdőtörvény hiányosságában látom.

A birtokos nemtörődömsége főleg abban nyilvánulhat, hogy szóltanul tűri, hogy erdejét engedély nélkül keresztül-kasul járkák és abban, hogy meggondolatlanul bárkinek és bármiy időjárás mellett könnyelműen ad engedélyt erdejében való tüzelésre, vagy pedig tűri, hogy az erdőben jogosan közlekedők engedély nélkül tüzet raknak. Mert bizony az erdőben látszólag békésen, de engedély nélkül közlekedő embereket az erdőőrök a birtokos szigorú utasítása nélkül nem igen állítják meg és nem jelentik fel. Az bizonyos, hogy ez a népszerűség hátrányára megy. Ezen azonban a köz érdekében az erdőbirtokosnak túl kell tenni magát, mert az *erdőben való tüzelés csak az erdőben huzamosabb időn át dolgozó munkásokra nélkülözhetetlen.*

A teendő intézkedések a következők:

1. A birtokos, szorosan ragaszkodva ama törvény szerinti korlátozáshoz, hogy az erdőben büntetlenül csak engedéllyel szabad közlekedni, az engedélyeseket erre a célra készült igazolvánnyal látja el, melyen a személy pontos címét, az útvonalat és időtartamot jelzi és feltűnően kiköti, hogy az erdőben való tüzelés és dohányzás általában véve tilos.

2. Kifejezést ad az igazolványon azon megmásíthatatlan elhatározásának, hogy mindazokat, akik a felsorolt tilalmakat megszegik, erdejébe soha többé be nem engedi.

3. Ha valakinek a tüzelést megengedi, azt csak a csapadék által *teljesen átáztatott talajtakaró* esetén tegye meg, az illető anyagi felelőssége mellett, akkor is csak azzal a megszorítással, hogy távozás előtt a tüzet teljesen eloltani köteles.

4. A huzamosabb időn át dolgozó erdei munkásoktól követelhetjük, hogy mindazokat az óvatossági rendszabályokat, amelyeket a birtokos megszab, szorosan betartsák. A szél káros hatásának útját vágandó, legyen a tűz akár kunyhóban, akár szabad ég alatt, el kell rendelni, hogy a munkások a legfeljebb 60 cm-nyi átmérőjű tűzhelyet legalább 15 cm-re a földbe mélyítsék és azt legalább a talaj felszínétől számított 20 cm magasságban földdel vagy kővel vegyék körül, a kövek közötti hézagokat földdel töltvén ki. A tűz mellé feltétlenül egy őrt kell állítaniok. *Szárazság és támadó nagy szél esetén kötelesek a munkások is szabadban lévő tüzeiket eloltani.* Azok a munkások, kik a kiadott utasításokat be nem tartják, a munkából azonnal kizárandók.

Az erdőtörvény, illetőleg új tervezetre vonatkozólag a következőket jegyzem meg:

1. Az érvényben lévő törvény 9. §-a és a tervezet 30. §-a szerint tüzet az erre engedélyt nyerteknek bizonyos feltételek mellett *„csakis veszélytelen helyeken“*, *„a szükséges óvó rendszabályok betartása mellett“* szabad rakni.

Az erdőben való bármely hely lehet tűzveszély szempontjából veszélyes, egyúttal veszélytelen is. Egy alapos eső vagy havazás után az egész erdő veszélytelen, viszont veszélyes lehet a száraz fűvel gyéren vagy foltonként borított kőtenger is, ha a szárazsághoz egy kis szellő is jár. Igaz az, hogy magától az erdőbirtokostól függ, hogy saját erdejében a tüzelést a törvény keretein belül kinek és milyen feltételek mellett engedi meg, de mivel könnyelmű tüzelésből kifolyólag a szomszédos erdőbirtokosok is károsan érdekelve lehetnek, az erdőbirtokosnak ezen jogát éppen a szomszédos erdőbirtokosokra való tekintetből korlátozni, illetve szabályozni kell.

A „szükséges óvó rendszabályok“ megállapítását nem lehet a tűzrakókra bízni, hanem a törvénynek kell azokat megrogzítani.

A törvénytervezet 30. §-a helyett a következő szöveget ajánlanám:

„Erdőkben és azok közelében 100 m-nyi távolságon belül tüzet csak az erdőtulajdonos, vagy meghatalmazott képviselőjének engedélyével csak akkor szabad rakni, ha a talaj takaróját hó födi, vagy pedig az csapadéktól annyira át van áztatva, hogy a tűz továbbterjedése teljesen ki van zárva. Ilyenkor is azonban a tűzhely átmérője 60 cm-nél több nem lehet és azt legalább 20 cm magasságban földdel vagy kővel körül kell rakni, a kövek közötti hézagokat azonban földdel ki kell tölteni és a talajtakarót ettől a védőkoszorútól legalább 1 m-nyi széles pásztában el kell takarítani. Aki tüzet rak, köteles azt távozása előtt tökéletesen eloltani.

Száraz időben a tüzelés tilos és a dohányzás is kizárólag az erdőben jogosan közlekedőknek csak az útbaeső folyó- vagy állóvizek mellett van megengedve, azzal a megszorítással, hogy a szivarvégek és égő gyufák vagy egyéb égő anyagok a vízben eloltandók.“

2. A törvénytervezet 31. §-ához a következőket fűzném hozzá:

„A főzési és melegedési célokat szolgáló tüzelőhelyek az előző §. szerint készítendőek el, azzal a kiegészítéssel, hogy a tűzhely a talaj felszínétől számítva legalább 15 cm-nyire a földbe is süllyesztendő.

Száraz és szeles idő esetén a birtokos a leírt módon készített szabad tűzhely használatát is beszüntetni köteles.“

3. A birtokosok érdekeit szolgálná, ha a törvény kötelezné őket arra, hogy erdőreiket fejenként a legszükségesebb oltóeszközökkel (2—2 irtókapa, 2—2 gereblye, 1—1 fejsze, 1—1 lapát és 2—2 öntözőkanna) ellássák.

4. Az erdőben való engedély nélküli járás-kelest a tűzveszély megelőzése szempontjából is kereken meg kell tiltani és a tilalom megszegése esetén meg is kell torolni. E célból a tervezet 287. §-ának 13. pontját a következőképp kellene megszövegezni:

„... aki másnak erdejében, közút közelében jogosulatlanul tartózkodik és ott-tartózkodását az illető hatósági közeg előtt elfogadható okkal igazolni nem tudja. A közutaktól távol eső helyen igazolásnak helye nincsen.“ Ha az illető az erdészeti személyzet felhívására az erdőt azonnal el nem hagyja, súlyosbító körülménynek veendő.

A turisztika és cserkészintézmény fejlesztése érdekében lehetővé kell tenni, hogy az erdőbirtokosok turistáknak és cserkészeknek megengedhessék, hogy az erdő bizonyos előre meghatározott és nyilvántartott pontjain — legcélszerűbb vizek mentén — kevés költséget felemészthő, de az erdő védelmét feltétlenül biztosító, egyszerű kivitelű, esetleg állandó jellegű tűzhelyeket építsenek, ahonnan a szél a tüzet semmiképen ne terjeszthesse.

Végül számolnunk kell az erdei tüzek nemzetközi jelentőségével is. E tekintetben csonka országunk tehetné meg a kezdeményező lépéseket.

Indokoltnak látnám, hogy az országhatárokon pusztító erdei tüzek oltását kötelezővé tevő nemzetközi megállapodások köttessenek, amelyek az oltást elmulasztó államokkal szemben nemcsak büntető szankciókat, hanem teljes anyagi felelősséget állapítanak meg.

Amerikai védekezés az *ocneria dispar* ellen

írta: Hrobáts József m. kir. erdőmérnök.

Az *ocneria dispar*, vagy mint Amerikában nevezik, a *Portheria dispar* petéit még a világháború előtt oda importált gyümölcsfákkal cipelték be Bostonba és onnan New-England államba.

Az alig számottevő mennyiségben behurcolt petékből kikelő hernyók, illetőleg lepkék a következő pár év alatt már oly tömegesen szaporodtak el, hogy az ottani illetékes körök a nálunk is szokásos módszerekkel (kátrányozás, petefészkek és a hernyófoltok szétdőrsölése) hozzáláttak ennek a lombfaterdőkben végzetes károkat okozó hernyónak az irtásához. Fel kell tételeznünk, hogy bár ezeket a módszereket is — mint általában mindent, amihez az amerikaiak hozzáfognak — pénz és munkát nem kimélve, alaposan hajtották végre, a *dispar* továbbterjedését megakadályozni még sem voltak képesek, sőt minden védekezésük dacára, a Bostontól nyugatra fekvő erdőségeken mintegy 50.000 hektárt tett tönkre ez a falánk hernyó.